

پرورش دینی و تربیت بدنی در مساجد

بشر همواره به ورزش و تربیت بدنی در طول تاریخ نیاز داشته و هیچگاه انسان خود را از داشتن بدنی سالم و قوی بی‌نیاز ندیده است.

مسجد، پایگاه حیات اجتماعی مسلمین است

پرورش دینی و تربیت بدنی در مساجد

بشر همواره به ورزش و تربیت بدنی در طول تاریخ نیاز داشته و هیچگاه انسان خود را از داشتن بدنی سالم و قوی بی‌نیاز ندیده است. از همین رو اسلام نیز به ورزش و انواع مفید و کاربردی آن توجه ویژه دارد، اما نگاه ورزشی اسلام به بعد جسمانی انسان خلاصه نمی‌شود و به ابعاد روحی انسان نیز می‌پردازد.

مسجد نیز که در اسلام در جایگاه نخست پرورش روح انسانی قرار دارد، در صدر اسلام دارای کارکردهای بسیاری بوده است که امروزه آن کارکردها رنگ باخته است. اما چنانچه نخبگان ما به دنبال ایجاد تمدن اسلامی نوین باشند، باید پیوند بین اقشار مختلف جامعه بخصوص جوانان را با مسجد پایه ریزی کنند، زیرا مساجد مهم ترین پایگاه فرهنگی در مقابل سیل تهاجمات فرهنگی انحرافی است، از این رو ورزش که جذابیت خاصی برای جوان و نوجوان دارد می‌تواند با رعایت چارچوب هایی در مسجد به جذب آنان پرداخته و از طفیلی حضورشان در مسجد ضمن ورزیدن جسم به پرورش روح نیز بپردازد تا مسیر ساختن انسان های مومن و متعهد با ذهن و جسمی سالم برای ایجاد یک تمدن نوین اسلامی فراهم شود.

مسجد، پایگاه مهم عبادی و اجتماعی مسلمانان است. بنابراین، هم متولیان آن باید صالح و پاک باشند و هم برنامه هایش سازنده و تربیت کننده، هم بودجه اش مشروع و حلال باشد و هم مسجدیان اهل تقوا و باخدا و گرنه مساجد از هدف اصلی خود که آبادی معنوی است، دور خواهند ماند. یکی از جنبه های آبادانی رونق دادن به حضور جوانان در مسجد است، یکی از راه های جذب جوانان و نوجوانان توسعه کارکردهای مسجد است به این گونه که جوان حس نماید نیازهای مختلف روحی و جسمی خود را در کانون صفای الهی مسجد می‌یابد و از این منظر برگزاری کلاس های ورزشی در محیط پیرامونی مسجد می‌تواند این زمینه را فراهم کند.

برکات حضور ورزشی در محیط پیرامونی مسجد

انجام تربیت بدنی در کنار مسجد می‌تواند روح پاک نوجوان و جوان را متعالی کند و این خود فرصتی است که فواید بسیاری برای نوجوان و جوان ما دارد، زیرا این حضور کمک مطلوبی در جهت کسب معنویات برای اوست که همواره مورد تاکید بزرگان دین اسلام بوده است.

اما با توجه به اهمیتی که قرار گرفتن محل ورزشی در محیط پیرامونی مسجد دارد، باید به الزامات آن نیز توجه کرد.

1 - توجه به خدا

ورزشکاری که در فضای پیرامونی مسجد ورزش می‌کند، باید به این نکته توجه کند که مسجد و فضای آن محل توجه به خداوند و ذکر نام اوست. حضور پیوسته در شرایط سخت ورزشی در محیط وابسته به مسجد سبب می‌شود یاد خدا در تمام شئون زندگی ورزشکار تسری پیدا کند.

بدون شک هیچ مکانی همچون در کنار مسجد قرار گرفتن به عنوان مظهر ذکرالله، این توانایی را ندارد که فعالیت بدنی و افزودن قوای جسمانی را با یاد خدا عجین سازد.

2 - مقتدا قرار دادن مولای متقیان

مسجد به عنوان محلی که هم زادگاه حضرت علی(ع) و هم محل شهادت آن بزرگوار است، با نام امیرمومنان درهم آمیخته و هیچ کس در اسلام در این شرف و شجاعت و پهلوانی به پای ایشان نمی‌رسد. اما علی(ع) همان کسی است که در دل شب در پی ایستادن، نان و خرما به دوش گرفته و اوج روح بزرگ انسانی خویش را به مردمان نمایان می‌کند، برآستی چه پیوندی بین نیروی جسمانی و روح متعالی علی(ع) با مسجد و محل ذکر الهی وجود دارد؟ آنچه مسلم است از برکات حضور ورزشکار در فضای متأثر از مسجد، اقتدا به مولای متقیان است.

3 - ورزش مقدمه تهذیب نفس

یکی دیگر از بایدها و خصوصیات مهمی که محیط پیرامونی مسجد باید برای ورزشکار به همراه داشته باشد همسو شدن با اخلاق و آداب انسانی و اسلامی است.

یکی از راه های جذب جوانان و نوجوانان توسعه کارکردهای مسجد است به این گونه که جوان حس نماید نیازهای مختلف روحی

مهم ترین وظیفه ای را که حضرت امام برای ورزشکاران قائل هستند تقویت همزمان روح و جسم است. تأکید ایشان در تمام سخنرانی هایشان برای ورزشکاران بر این نکته است که جسم خود را همراه روح خود تقویت کنند و پس از پیدا کردن قوای جسمانی، به تقویت قوای روحانی خود بپردازند که این سبب افزایش نیروی جسمانی آنان نیز می شود.

4 - جهت دادن به نیروی جسمانی برای دفاع و مقاومت

امام راحل تقویت بنیه جسمانی بواسطه ورزش را مهم می دانند، اما در عین حال معتقدند این قدرت نباید در راستای ظلم و ستم به دیگران قرار گیرد بلکه باید برای دفاع از مملکت و مظلوم به کار رود. قطعا یکی از الزامات ورزش در کنار مسجد این است که ورزشکار نوجوان و جوان ما به عنوان یک عنصر مکتبی، انقلابی و در راستای حفظ کیان نظام اسلامی گام بردارد که در این راستا مربیان ورزشی در مساجد باید خود این گونه فکر کنند و این گونه عمل کنند.

5 - معرفی و صدور انقلاب

وظیفه مهم دیگر ورزشکار نوجوان و جوانی که در مسجد ورزش می کند معرفی و صدور انقلاب اسلامی و همچنین تقویت جمهوری اسلامی در زمان حضور در میادین بین المللی است. بی شک توجه به مسجد برای تاثیر گذاری معنوی روی رفتار و کردار ورزشکار نوجوان و جوان غیرقابل انکار است. مسجد به عنوان بزرگ ترین موسسه فرهنگی با چند ده هزار شعبه در سراسر کشور بیشترین کارکرد را در پیوند بین روحیه ورزشی و رفتار و کردار الهی می تواند دارا باشد.

6 - ورزشکار متعهد هوشیار

امام راحل(ره) بارها ورزشکاران را به هوشیاری در قبال توطئه های دشمنان فرا خواندند، مسجد به عنوان کانون اصلی بیداری و هوشیاری هر محله و شهر، چنانچه جوانان پرشور ورزشکار را از دسیسه های دشمنان آگاه سازد در واقع به کادر سازی نیروهای انقلابی دست زده است و از پایه نیروهای ارزشی را تربیت کرده تا در آینده بتواند از کیان مقدسات خویش با سلاح قوت و ایمان پاسداری کنند.

نبايدها در ورزش مساجد

با توجه به این که ما در این مقاله درصدد پیوند بین مسجد و تربیت بدنی نوجوان و جوان بودیم، نباید از نظر دور داشت که قطعا بعضی از موارد نباید در این راستا اتفاق بیفتد زیرا مسجد، مکانی است برای تمرین و ممارست خلق و خوی و رفتار و کردار پسندیده انسانی و محل مناسبی است برای عملی کردن ارزش های والای اخلاقی و رفتاری در ابعاد گوناگون زندگی و سکوی پرواز است به ملکوت. برای فراهم شدن عبادت در مسجد، به شرایط و عوامل فراوانی نیاز هست که مکان عبادت، یکی از آنهاست.

1 - عدم هتک قداست مسجد: با توجه به این که لازم است پیوندی بین تربیت بدنی و تربیت دینی (مسجد) صورت گیرد، آیا جایز است این ورزش در فضای مسجد انجام شود؟

پاسخ مراجع بزرگوار به این صورت است که: خیر چون این کار باعث وهن و هتک حرمت مسجد است جایز نیست.

2 - مانع ذکر الله نشدن: فعالیت بدنی ورزشکار نوجوان و جوان نباید در حین نماز جماعت ادامه پیدا کند و باید مربی در ساعاتی قبل از نماز کلاس را تعطیل و از ورزشکار بخواهد خود را برای اقامه نماز مهیا کنند، زیرا در غیر این صورت این امر خود مانعی جدی در راستای تحقق وحدت بین تربیت بدنی و دینی نوجوان و جوان به حساب می آید و مصداق جلوگیری از یاد خداست و بنابراین مسجد باید از هرچه جلوی یاد خدا را می گیرد پیراسته باشد.

3 - عدم پخش موسیقی در مسجد: در تعدادی از باشگاه های ورزشی برای تهییج بیشتر جوان و نوجوان از موسیقی استفاده می شود که تاثیر هم دارد، اما این تحریک بیرونی بوده و خودجوش و متأثر از روحيات درونی نیست، ضمن آن که مضرات روحی نیز در پی دارد مثل عادت به موسیقی و در صورت نشنیدن موسیقی دلخواه، به وجود آمدن حالت یاس در ورزشکار، که این امر در جای خود قابل بحث و بررسی است، اما در مورد مسجد اصولا روح مسجد که فضای روحانی و قدسی است با موسیقی برگرفته از فضای مادی و زمینی همخوانی ندارد و پخش موسیقی نیز در مسجد جایز نیست و خود غفلت از یاد خدا را در پی دارد، البته جایگزین آن برای ایجاد تهییج می تواند جملات حماسی همراه با شور ورزشکار نوجوان و جوان ما باشد، در برخی ورزش های رزمی بومی شده خودمان بیان اسامی ائمه اطهار، فرستادن صلوات، بیان سرودهای متوالی و هماهنگ ورزشکاران و... جایگزین خوبی است.

جام جم

حجت الاسلام محمود رضا قاسمی